

FOGLALAT: Magyarország 's Erdély (nemzetiszinház; magyar gazdasági egyesület közgyűlésének folytatása; felelet Hagymási urnak a kecskeméti egyházi, városi, és iskolai testület megünnepelt cikkére; nógrádi ágostai hitv. papgyűlés; Deák eltakarítottása; felelet a Jelenkor 38ik számában tett czáfolatra Pécsről.) Esztergom megye (az őrség partolattai határozataik; határozat a' számai 12 pont nagyobb része iránt sa't.) Ugocsa megye (intézkedés a' tiszai malom ügyében, vallási magánykérdés, körlevelek;) hajdúkerületi közgyűlés, vége; változások a' es. kir. hadseregénél; sa't.) Éjszakamerika (Haytiban nagy földrengés pusztított; Mexico.) Spanyolország (akadályok az új ministerség összeállítására körül; növekedő ingerültség az egész országban; sa't.) Franciaország (választási mozgalmak; sa't.) Oroszország (összeesküvés híre; a' parasztlakosság felszabadítása miatt a' főnemesség zúgolódik; sa't.) Poroszország. Érintő. —

Magyarország és Erdély.

Ő es. kir. apost. kir. fels. Stuhl Autalt, mármarosi kir. igazgatóság iktató legkegy. nyugalmazni méltóztatt.

(Magyar gazdasági egyesület közgyűlésének folytatása.) Ezen többszöri éljen kiáltással félbenschakasztott elnöki lelkes előadást követte I. Főherceg-Nádor ő fenségének elnök-grófhoz f. é. április 28án kelt kegyes leirata, melyben ő fensége az egyesület folyamodására válaszólag kegyesen jelenti: hogy urunk ő es. kir. felsége ezen egyesület czélját 's igyekezeit tetszéssel tekintvén ehhez képest ő es. kir. felsége az egyesület pártfogását elfogadni kegyeskedik. Az egyesület hódolva tisztelvén ő felségének kegyelmes figyelmét, melyre álláspontját méltatta, küldöttséget nevezett ki, oly megbizással, hogy egyesületi elnök-gróf vezérlete alatt ő fenségéhez járulandó, ezen hódoló legmélyebb tiszteletének ő felsége magas trónja előtti tolmácsolásáért esedezzek egyszersmind az egyesület hálás köszönetét ő fensége magas kegyeért, miszerint a' pártfogóságot elvállalni méltóztatott, azon vidám remények kifejeztével nyilvánítsa, melyeket az egyesület ezen kettős kegyelemnél fogva vallalatának foganatára 's jövendőjére nézve táplál. II. — Ő fenségének iménti kegyes leirata következtében küldöttség neveztetett ki, oly megbizással, hogy az egyesület szabályait más rokon egyesületek szabályaival is egybe hasonlítólág átvizsgálván, a' teendő módosítások iránt véleményes jelentését terjeszse a' jövő esztendői nyári közgyűlés elibe, mely azok felett előntőleg fog határozni. III. Olvastattak a' földészeti és erdőszeti szakosztályok jelentéseik, melyeknek tartalmuk a' közgyűlés határozatahoz képest már közre tétetett, valamint a' bennök érintett értekezések és munkák is közöltetni fognak. Egyéb-iránt az egyesület ezen szakosztályok nézetiben 's az illetőknek becses küldeményeikért szavazott köszönet-kifejezésében osztozván, az előadott javaslatok teljesítését is elhatározza. IV. A' műtani szakosztály szinte közölt jelentésének folytatában, valamint e. alelnök Andrásy György grófnak becses ajánlataért, ugy r. tag Mayer Károly urnak a' csepini gyárból hozott sárga és fejer répacukor mutatóványért, 's három rendbeli (1 faszegű borona, 1 sorzó — lineator — és egy javított eke) mintájáért köszönetet szavazván az egyesület, helyeslé azon javaslatot, hogy a' honi répa cukor-gyárosok az egyesület kebelében központosuljanak; a' gazdasági műszerek gyártását illetőleg pedig, miután a' szakosztályi küldöttség jelenté, hogy a' pesti hengermalom igazgatója kész az egyesület felügyelése alatt czélszerű, tartós, és olcsó gazdasági műszereket készíteni, a' gyűlés szinte küldöttséget bizott meg, oly végre, hogy a' szakosztálynak e' részbeni javaslatát néhány legszükségesebb gazdasági műszerre szorítólag foganatosítsa. Az állattenyésztési szakosztály utóbbi ülésének eredményéről kelt jelentés következtében a' javasoltak helyeslése mellett következő jutalom-kérdés tüzetik ki: „Melyek a' hazánkban tenyésztett szarvasmarhafajok? melyek elaljasodásának okai? mikép lehetne azokat, főleg az adózó néposztály érdekében, erő, tejlés és hizékonyosság tekintetéből javítani és nemesíteni? melyek a' tenyésztésének fő elvei? 's végre, mely fajok volnának külföldről e' czélra behozatandók? — A' legjobbnak 's kiadásra méltónak ítéendő pályafelelet jutalma 100 arany. A' pályamunkák beküldési határideje jövő 1843ik évi jun. 4ike. A' pályázhatási föltételek következők: a) A' pályafelelet magyarul írva, idegen kézzel letisztázva, lapozva, bekötve 's jelígyvel ellátva, egyszersmind ugyanazon jelígyjű névreljő levélke kíséretében küldessék a' kütüzött határnapig bérmentesen az egyesület titoknoki hivatalába. Később érkezendő pályamunkák semmi szín alatt nem fogadtatnak el. 's ha a' bírálat után a' névreljő levélke felbontásakor kisérlne, hogy a' különben jutalomra méltó felelet szerzője azt sajátkezűleg írta, vagy ha kisérlne, hogy magát az ítélet kihirdetése előtt bármikép elárulta legyen, ámbár munkája legjobbnak ítéltetnék is, a' jutalomtul elesik. b) Azon esetre, ha az érkezendő pályamunkák közül egy sem ítéltetnék nyomtatásra érdemesnek, a' feladott kérdés megfajtatlan marad, 's a' jutalom vagy ugyanazon kérdés, vagy másra ujonan ki fog tüzetni. c) Ha pedig az érkezendő pályamunkák közül több ítéltetnék nyomtatásra érdemesnek, a' koszorúsat megközelítendő szerzője a' körülményekhez képest fognak megiszteltetni. d) A' jutalom odaítélésé után a' jelígyes levelkek el fognak égettetni, 's a' nem nyertes pályairatok az egyesület birtokában maradnak; joguk leendvén az illető szerzőknek munkáikat saját kezirataik szerint bármikor kiadhatni. — VI. Ürményi Ferencz ur ő exja jelentéséből hálás köszönettel értesült az egyesület azon szives vendégszereteti készségről, melyel a' magyar-óvári gazdaság megsemmelésül kiküldött bizottság főherceg Károly ő es. kir. fenségének kegyességéből a' hely színén fogadtatott. Dus élvezetet nyújtott az érintett jelentésnek azon része is, melyben a' küldöttség ezen példánygazdaságot rövid vázlatában leírta. Addig is tehát, míg annak terjedelmes leírása közre fog bocsátatni, az egyesület hálás köszönetét nyilvánítván ő fens. kegyességeért 's köszönetet szavazván a' tez. kormányi és urodalmi tisztsegnök, jövő alkalomra megsemmelésül 's leírásbani közretételül az ürményi és tótmegyeri jeles gazdaságok tüzettek ki, melyeknek tisztelt birtokosai szivesek valának az egyesület abbéli kívánságának szerényen engedni. — VII. Azon szakosztályi küldöttség, mely főherceg-nádor ő császári királyi fenségének a' sertéshussali külkereskedés iránt kelt kegyes leirata következtében

véleményadásul vala megbizva, jelentését beadván, ez ő fenségének az egyesület hálás köszönete kifejezésével oly kérelem kíséretében fog föltérjesztetni: miszerint ő es. kir. felsége kegyelmesen elrendelni méltóztatnék, hogy az e' tárgyban hiányzott adatok az egyesülettel szinte közöltessenek. VIII. Örömmel értesült az egyesület a' szepesmegyei és szarvasi fiók-egyesületek keletkezéről: 's miután azok saját kívánságukhoz képest bekebleztettek, valamint az ez uttal érkezett, ugy inentül szinte köszönettel veendő jelentéseik érdekűkhöz képest egész terjedelmükben vagy kivonatban közre fognak tétetni. IX. A' mult évben egy jelenleg divatozónál jobb szerkezetű egyszersmind olcsó ököjárom vagy iga föltalálójának kütüzött 35 arany díjért pályázó nem jelent meg. Eunnél fogva a' megmaradt jutalom más rokon czélra fog fordítatni. X. Az állattenyésztés, melyet főherceg-Nádor ő es. kir. fensége ez idén ismét kegyes vala megsemmelésül, az illető bizottságnak közre bocsátandó jelentése szerint új tanujeit hozta napfényre honi birkatenyésztésünk haladásának. Jelesen ez idén ismét több nagy tekintetű birtokos vala szives kiállított birka-példányaival öregbíteni a' részvétet, kiknek általában, valamint azon t. cz. hazafiaknak is, kik összehasonlításul a' haza külön vidékein tenyésztő különféle fajú birkákat valának szivesek küldeni, köszönetet szavazott az egyesület. Vége köv.

(Nemzeti szinház.) A' Nemzeti Ujság 51dik száma 202dik lapján foglaltatott azon hírek, hogy Carl Henriette k. a. a' nemzeti szinház igazgatósága által 12 vendégszerepre ujong felszólítottatott, megczáfolására, ezennel nyilvánítatik: hogy az igazgatóság, a' nevezett k. a. mellett egy bizonyos buzgólkodó közbenjárónak ismételt unszolásaira, csak azt nyilatkozta: hogyha Carl Henriette k. a. az előbbi írásbeli szerződésben kikötve volt, általa azonban félben szakasztott vendégszereplést folytatni ohajja, e' szándékában nem fog ellenkezni; de hogy felszólította, vagy felszólította volna, egyáltalában alaptalan koholmány. Kelt Pesten jun. 27kén 1842. Szigligety titoknok.

(Deák Antal eltakarítottása.) Sümeg jun. 23án. Zalának egyik fénycsillaga, a' trón és hazának tántoríthatlan hive, alkotványunk és municipális joga nk őrangyala, a' józanhaladás lelkes barátja — Deák Antal a' magyar Cato — nincs többé. Mit vesztett benne nemcsak ezen nemes megye, de az átalakulás korszakában az egész magyar haza, a' terhes földatok reményteljes jövődjé fogja megmutatni. Zalamegyét illetőleg a' dicsőült volt az, ki a' köztekintetű tárgyak kétes helyzetében okos tapintattal földolani tudta a' gordiusi csomót; ő volt az, ki a' jelen idők zivataros eseményi közepett föltalálta a' közeputat, mely szerint a' hon szoretetétől talán kellelén tul elragadtakat képes volt a' törvényszerűsége visszaidézni. Egyedül a' józan haladásnak levén barátja, a' boldogult volt az, ki lelkesen lépett föl minden időelőtti, szalmatüz - szulte rögtöni javítás ellen 's bölcs belátása nyomán soha sem tévesztette el azon egyesület, mellynél fogvást a' kedélyeket 's elágazott véleményeket összpontosítani kelle. Atyjok gyanánt tisztelték őt Zala KK. 's a' legkétséges politikai kérdésekben sem volt Deák Antal on tul fölebbvitei. Folyó hó 20dikán reggeli 9 óra tájban mult ki a' lelkes honpolgár kehidi jóságán görös következményű bélyguladásban becses életének 54 évében, mely gyászhr villámcsapáskint sujtotta le a' Zala-Egerszegen kisgyűlésileg együtt ült RRket, elannyira, hogy a' gyűlés folyama félbenschakasztatván, annak különben is mint volt érdemteljes első alispánnak, és országos követnek eltakarítottandásáról folytának egyedül a' tanácskozások, mely f. hó 23ára tüzetvén ki, a' milly tisztelői voltak Zala-megye KK. a' még életben levőnek, oly páratlan kütüntetéssel viseltettek annak hamvai iránt. — Megis jelent az irt napon Kehidán nemcsak az egész tisztviselői kar, hanem a' statusnak és minden rangu feletkezetnek oly számos vegyülete, hogy ennek látásánál eszmetársulat során akarattalanul is felöltött előttünk, hogy a' nép szava valóóságosan isten szava. A' halotti menetnél, melyet Svastics Károly keszthelyi közkedvességű apát és plébános ur fényes kíséret mellett vezetett, kütünő volt, hogy a' koporsót a' tisztviselői karnak vegyes személyzete vitte egész az udvar kapujáig, mellyet innét a' megyei nemesség, 's ennek gyalog katonasága, utóbb a' boldogultnak jobbagyái váltottak föl egész a' jó távolságra fekvő nemzeti sirboltig; de még szembe öltöb volt hogy az izraelita község minden fölszólítás nélkül a' legtávolabb helyekről gyászöltönyben párosan, mintegy 50en jelent meg Kehidán, az emancipatio eszmejének fogantatása helyén, a' dicsőültnek végtiszteletét megadandó. Azonban leginkább megrázott bennünket egy ellojtott fájdalom, egy testvéri kebelnek a' föllengző ész által gátolt kitérése, mely utóbb könyözöben tűnven elő, az egész gyászmenetet lesujtotta; — mert ezek nem pusztá érzégek, hanem férjfiúi könyök — Deák Ferencznek, a' nagy hazafinak testvéri könyei voltak. Így tiszteltetett meg kedves Deák Antalunk a' n. megye közönségétől hamvaiban is, 's ámbár ezen tisztelgések valamint a' hamvak mulandók: szellemi emléke kitérőhellen maradand minden — királyáért és honjáért buzgón verő kebelben. M. J. (b).

Ugocsa közgyűlés. Folyó hó 6tól 11ig közgyűlésünk volt. Örömmel irhatom, hogy azt népesség, köztárgyak iránti meleg részvét 's lelkesülés jellemzék. A' helytartósági intézvények sorában érdekesek valának: 1) A' mármarosi kir. kincstári igazgatóság azon tervét közlő, mely szerint a' megyében levő számos tiszai malom által akadályozott sószállítás biztosítása végett egy egyes, megyei 's kincstári küldöttekből álló választmány rendeltessék, mely a'

főírásunkat is kikéző levelek. Fajdalom és véleményekben egyiránt osztozván Esztergom RR., e' valóban nemzei ügyet meleg föl rással védeni határozták. — Sáros vmegyé a' magányosak által használtatni szokott előfogatok eltörlési tudatú leveleinkre válaszolt 's határozatunkat nem tartja hasznosnak a' közlekedési eszközök rossz állapot miatt, azért az előbbi gyakorlatot ohajtja. — Fehér vmegyé a' magyar katolikusoknak az anyaszentegyház fejtől a' római pápától elszakasztatását, 's egy hitesszakadt magyar egyház alapítását ohajtó 's levélben közölt véleményét Beregnék nem helyeselhetvén, erről közönségünket is értesíté. Lehetetlen volt kath. közönségünknek ezen sz. hitünk elleni törekvését Beregnék nem helyeselni, és rossz-szaíni, sőt összhangzó lelkesedéssel egy alázatos fölírásban fölkeretni határoztuk ap. kir. 's kath. egyh. minden hasonló méltatlan megtámadás és sérelmek ellen hathatósan védeni atyailag kegyeskedjék. Miről legelől Fejérmegyé is viszonyosan értesítetteti határozatott. Györmegyé, levele által pártoltatni kívánván azon fölírását, melly minden tudományt réánk köv. évben magyarul kér taníttatni; meglett. Varasd vmegyé deák leveleinek néhányan viszásküldetését indítványozák: azonban a' nagyobb rész méltánylatnak valamint a' törvényességnek szeretvén hódolni, miután a' törvény világosan úgy rendelkezik, hogy csak az ország határain belül folyjon okvetlenül magyarul a' levelezés; 's Varasd csak országunkhoz csatolt tartományba levén keblezve, ezen törv. által magyar levelezésre nem köteleztetnék; azért is e' deák levél hivatalosan elfogadtatott — 3) Jövő közgyűlésünk határideje sept. 13. Törvényezéké aug. 22. — 4) Az aratórész ősziből 13, tavasziból 12. — A' marhahas ára 12 kra szállítottatott. — Rend, komolyság, méltányosság helyegzők ezen gyűlésünk tanácskozásait.

(Felelet Hagymási urnak, kecskeméti egyházat, várost, és iskolai-testületet megtámadó ezikkére).

A' prof. Egyh. lap 11ik és Jelenkor 49ik számában, Hagymási ur, álnév alatt (de mire való ezen lappangás? hisz előttünk az ámitó Csuka Lőrincz példája) mint valamely másod. k. don Quixot, iszonyu óriásokat látván Kecskemét fölől emelkedni, mellyek már már zsarnok-szellemű ukázokat lehelnek; 's bajnoki hivatást érezvén, az ó kor terrorizmusi fegyvereit ragadva viadalra szállni, — tollat hegyez, epét kever — kecskeméti egyházat, városi jellemet, iskolát, lelki pástort, oktatókat, szóval mindent, ki és mi utjába akad, egyenásra szur, vág, gyanusít, szemettel dobál; azokat rendbontóknak, anarchiai szelleműeknek, esinytevőknek, engedelmességre másokat is lázítóknak, merényre veteműlőknek 's isten tudja miknek kiabálja; szóval, borzasztólag piszálkodik. Szörnyűség ez édes Hagymási ur, az isten szerelméért, ugyan mi baja önnek? Iszonyu rémképek azok, miket látni látattik 's mik ellen oly tüzes viadalra szállott! kérem vesse csak el szerencsédlen phantascopéját, emberi 's értelmes polgári szemekkel nézzen a' tüneményre — bizonyosan le fog csilapulni. A' dolog röviden ebből áll: Meghal a' superintendens, az eddigi rendtartás és statutumok, mellyeket még eddig közgyűlés nem törlött el, azt kívánják, hogy illy esetben az életben maradt elnöktárs boosáson ki körlevelet új szavaztatás végett, szavazzanak az egyházak, mellyeket a' lelkipásztor és presbyterium képvisel; nem candidálásra, hanem egyenesen választásra történjék szavazás; major numerus döntse el a' dolgot; a' szavazatok közgyűlésre vitessenek 's ott egyházi és világi tagokból álló küldöttség által bontassanak fel. A' szavazásnak (érvénytelenség terhe alatt) épen ez, vagy amaz napon történését; hová és épen mely napra küldetését; sem törvény sem gyakorlat még eddig soha nem szorítá meg 's holmi apró-cseprő formalitások tekintetéből egyetlenegy egyházat sem fosztott meg szavazatától. Ez a' mai napig fenálló törvény és gyakorlat. Azonban most, *kisgyűlés* (mellyet II. ur, elgondolhatni, mi okon, csak gyűlésnek nevez, jól értse meg: tehát *kisgyűlés*) jó össze 's tesz oly modoru rendeleteket, mellyek vajjon canon-statutum, gyakorlat-ellenesek é vagy nem? a' feletti itéletét, a' közvélemény, mind hírlapokban, mind egyházvidéki gyűléseken, már eddig is kimondá, 's mint ezekből hihető, majd maga helyén bővebben is ki fogja mondani, szóval, még eddig helyben hagyva 's megerősítve ninesenek. A' főgondnoki körlevél által felszólított egyházak, a' szavazást, nehogy a' fő hivatal sokáig legyen ürességben, mivel azok, az eddig állandón gyakorolt modor szerint vive is a' magok érvényes helyin állhatnak, nem akadályoztaták, 's ezek által megválasztandó superintendens előre törvényesnek elismerék, de a' választásra tolatott új formalitásokat miként ismerték törvényeseknek, némelyleknek hírlapokban is közöltt jegyzőkönyvéből, talán II. ur is láthatá. Törtétek azonban nevezetes korteskedések, más vallásu embereknek is tekintélyes beavatkozásai 's a' t. 's a' jelszó mindenütt ez vala: *„a' kecskeméti papot ne, mert az, majd a' kecskeméti iskolát fogja pártolni 's a' pestiből semmi sem lesz.“* Ezek után a' szavazatok beküldettek, a' kisgyűlés által saját kebléből kinevezett csupán világi küldöttség azokat felbontotta 's eredvénye, mit akkor még nem nem hivatalos, de bizonyos kulföbül mi tudánk, most pedig jegyzőkönyvből látunk, ez lön: ft. Polgár ur nyert 120 szavazatot, főt. Szeles ur 106ot, (mellybe azonban leány-egyház is vala számítva) ama 120ból egy érvénytelenítetett, kettő a' közgyűlés elhitése alá boosított; 3 egyház pedig nem szavazott. Már higye el II. ur, hogy Kecskeméten is tudunk ennyit számítani: hogy 238—3=235, és 235—120=115, és ha a' három részint félretettük, részint felfüggesztetteket kivonjuk 's a' kis gyűlés kívánata szerint is csak a' létező szavazatokhoz mérjük, az általános többség 235—3=232, és 120—3=117, végre 232—117=115; — de azt őszintén megvalljuk, nem tuduk, hogy ezen félretett 's felfüggesztett hármat csak a' főt. Polgár uréból kell kivenni a' bejött szavazatok öszvegében =235ben pedig meghagyni, 's erreja' Szabó Sándor ur logikájában szabályt nem találunk; valamint arra sem, hogy szavazatok be vagy nem számítása a' közgyűlés által hozandó itélet végett függesztessék ugyan fel; és mégis be nem várván a' közgyűlés ebbeli határozatát, előre töressék el felettök a' páleza, mégpedig oly móddal, hogy a' bejöttökhöz ugyan számíttassanak, de főt. Polgár uréból kivonassanak, és így létezőknek, egyszersmind nem létezőknek tekintessenek. Valamint arra sem találunk semmi logikában a' világon eligazító szabályt, hogy ha azon szavazatok, mellyektől az általános többség jelen vagy jelen nem léte függ; közgyűlés itélete alá boosáttak; miért kellett közgyűlés előtt új szavazásnak történni, mintha már bizonyos volna hogy nincs általános többség; vagy ha új szavazás rendelték, miért kellett amazoknak felfüggesztetniek? Ugyan édes II. ur csak egy phantascopé nélkül itélje meg: vajjon Kecskemét, midőn úgy is mint főiskolája tekintetéből már eddig is sérelmesen érdekelte, úgy is mint egyike azon 120 egyháznak mellyek általános többséget tevének ezen nézete szerinti valóságos sérelmek orvosoltatása végett; *miel közgyűlés mellyhez folyamodhatnék, jelen nem vala*, annak elnökéhez mélt. gr. főgondnok urhoz, 's annak alkotó részeihez az egyházvidékekhez, vagy is azok elnökeihez és így maga törvényes egyházi felsőbbségéhez, alázatos folyamodást intézte: mellyben vagy a' meglevő általános többség kihirdtetéséért vagy az egész tárgynak, ugymint álla, közgyűlés elibe terjesztéséért könyörgött; azzal pedig soha nem fenyegetőzött, hogy törvényes felsőbbége elmellőztével fogna felsőbb helyeken panaszkodni. Van e' ebben rendbontás — anarchia — esiny — merény — engedelmesség felhívás? 's a' t. 's a' t. miben látja II. ur zsarnok-szellemű ukázok elökészülését? hol lát hatalmaskodókat, kik püspöki firma alatt parancsokat kívánának osztogatni? — Lássá édes II. ur az, miben ön oly iszonyu lázító rémképet lát, nemegyhéb, mint egy egyszerű folyamodás! De fordítsuk meg most a' dolgot, jó II. ur, ön ezikke lehel ukázi készületet, mert szellemle ide megy ki: hogy mertek ti látni? és tudni, hiszen csak a' medárdi vásár napjaiban másolták le a' szavazat-bontó küldöttség jegyzőkönyve egy egyházi tanácsnoktól? előbb azt látni nem lehet; — hogy mertek ti okoskodni a' felett, a' mi elötökbe szabatik? hogy mertek ti folyamodni? ti csak higyetek és cselekedjétek, az a' mi dolgunk itt Pesten, mit kelljen nektek hinni és cselekedni. Logikátokat ne emlegessétek, az gyanusítás, becsületsértés, — Fajdalmatokat másnak ne mondjátok, mert ez lázítás,

rendbontásra felhívás. — Elmult az idő édes II. ur! senki sem fog többé ön és elvrokonai sipja szerint medveként táncolni; az ész korát éljük, és ez igazságot kíván mind a' vizsgálatok, mind az erkölcs országában, 's az illy terroristák siri hangjától vissza nem retten. De szükség még II. ur némely pontjaira különösen is felelni. (Vége köv.)

(Nógrád ág. hitv. papgyűlés.) A' nógrádi ág. hitv. esperességnek jun. 22én Losonczon Bodiczky András szennai pap jeles magyar szónoklata mellett istentisztelettel kezdett 's Kubinyi Ágoston ügyelő és Wallentinyi János főesperes előlülte alatt tartott közgyűléséről a' következőket véljük kiemelendőknek: 1) Az esperességi peesét latin köriratának megmagyarítása még tavall elhatározatván, elnökileg jelentették, hogy az új 's magyar köriratu peesét elkészült 's az, elrendeltetvén az eddiginek szokott megsemmítése, a' gyűlés színe előtt az előlülő 's első főjegyző ünnepélyes beszédei kalauzolata mellett a' főesperesnek átadatott meghagyatván egyszersmind a' kerületi 's egyetemes egyházi gyűlésekre menendő esperességi követeknek, hogy e' peesétváltoztatásról a' többi esperességeket és egyházkerületeket annak útján értesítsék; Kubinyi Ágostonnak pedig, ki a' peesétet önköltségén készítetté, szép buzgalmaért jegyzőkönyvileg hálaaköszönet szavaztatott. 2) A' turóci esperességnek egyetemes egyházi alügyelő-választásra felszólító levele a' nélkül, hogy legkisebb vitatkozásra nyujtott volna alkalmat, pusztá tudomásul vétetett, mint olyan, melly Turóc határain kül viszhangra aligha találánd, vagy ha némi csekélyretalálna is, e' viszhangoztatás dicsősége után a' nógrádi esperesség jelen körülmények közt soha nem sovárgand. 3) Népevelés levén azon irány, mellyet a' nemzet által teendő közt alkalmasint első helyre tűzött ki már a' közvélemény, ahoz közelíteni annál szentebb tisztének isméri az esperesség, minél bizonyosb, hogy annál szilárdabban alapon feneklik a' protestantismus, minél neveltebb 's így elvei tisztaságának és helyességének átlátására képesebb a' köznép. E' meggyőződés annál örvedetesb táplálékot nyer, valahányszor dekanusai által a' falusi növendékek 's tanítók szorgalma — 's igyekezetéről, mind a' nép mind a' tanítók mostoha körülményeit tekintve kielégítő tudósításokat vesz az esperesség 's büszke érzettel mondhatjuk hogy ez évben falusi tanodáiért nincs oka pirulni az esperességnek. Mert ámbár luczini iskola-tanító a' gyűlés színe elibe idéztetvén hanyagságaért és tiszte hivatala sokszori káros elmulasztásaért a' főesperes által szeliden ugyan, de a' hanyagságából épen ő reá érzékenyen szomorítólag hárulható következményekre, figyelmeztetve megdorgálták; továbbá a' szent-péteri iskola-tanító általán jobb és pontosabb oktatásra, gutai iskola-tanító a' magyar nyelv buzgóbb tanítására, legénydi iskola-tan. pedig a' növendékekkel szelidebb bánásra 's kegyetlen büntetések-tüli őrizkedésre megintetni határozattak: mindazáltal Kálniczky András losonci, Zbell Lajos k. zellei, Kovácsik József lesti, Kopesik István esesztvei, Varga János bánki, Országh István agárdi, Marcsék Pál závadai, Maróthy Márton maskovai, Hajnovics János a' sztrégovai isk. tanítók növendékeik körül kitüntetett szorgalmukért dicséretre — Kúszy Mihály n. lami, Hudásek János b. gyarmati, Thebusz János szügyi, Kaszner Sámuel béri, Kuczelnik József sziráki, Krupecz István dengelegi, Blaho Sámuel sámsónházi, Cservenák Károly a. bodonyi, Vidovszky András f. petényi, Rusznák László málnapataki, Csipkay József u. horszkai, Putz János Henrik kálnói, Jamrich János poltári, Broszmann János tamási (ki jun. 21kén ismerőji 's tisztelőji méltó sajnálatára gutáütésben meghalálozott), Vitális Pál losonci, Orlik Mihály n. libercei, Lehotkay János dobrosi isk. tanítók pedig az esperességre kiszabott tanulmányoknak általán, különösen a' magyar nyelvnek tanításában kitüntetett buzgalmukért az e' czélra gyűjtött löke kamataiból jutalomra méltóknak ítéltettek. Végezetre határozatott, hogy azon iskolák, mellyek tanítói hanyagságról gyanusak, a' dekanusok részéről télen át is meglepőleg vizsgáltassanak meg a' végett: tanított é már 's mit a' tanító, vagy pedig az itt ott tapasztaltatott szokás szerint iskolai vizsgálat előtt néhány héttel szokott fogni a' tanításhoz? 4) Azon hatalom, melylyet magának a' zsolnai zsinat határozatai nyomán követel 's mellényl fogva több esetben, mellözve a' törvényutató, a' hihágó papegyedet hivatalától rögtön, mit tett is már, felfüggeszhetné a' bányakerületi superintendens, mint korunk jogeszméivel homlokegyenest összeütköző a' helyén megsemmíttetni 's a' vétkes papgyedek megfenyítése törvényszökileg (consistorialiter) eszközöltetni határozatott. 5) Tárgyaltatott főbb iskolai oktató által Zay-Ugrócson kidolgozott tanítási rendszer 's az erre tett észrevételek — mellyek közül kiemelendő: találjon az egyetemes gyűlés módot, hogy a' főbiskolai oktatók hivatalba léptök előtt megvizsgáltassanak, alkalmasok é a' tanítói hivatalra vagy sem? — a' maga helyén elő fognak terjesztetni. 6) A' fájdalom mellyet ő szentségének a' vegyes házasságok ügyében kiadott brevéje ujjolag felsajgatott, itt is méltó panaszokban nyilatkozik. Kieszközlésül tehát meghagyá követeinek az esperesség, hogy az egyetemes gyűlésről, egyetértőleg helv. hitv. feleinkkel, mind a' két felekezetből kinevezett vegyes küldöttség alázatos felirással ellátatva, utasíttassék a' hazá fölkenjtéhez azon jobbágyi hódolattal páruult esengéssel, miszerint ő felsége a' vegyes házasságügyet jövő országgyűlésig is előbbi törvényes állapotjába visszahelyezni 's így a' felzavart kedélynyugalmat visszaállítani kegy. méltóztassék. 7) Szönyegre hozatott a' máris annyi keserű ingerültséget méltán okozott 's ismertes tót követség. (Vége köv.)

Amerika.

(Éjszakamerika. Haytiban nagy földingás pusztított. Mexico.) Éjszakamerikában Maine és Massachussets statusok korlátlan hatalmu biztonságok neveztek az éjszakeleti határkérés iránti egyezkedés végett az angolokkal, melly megbízatásban az angol követ Ashburton lord és Webster is megegyeztek. A' hajómotózás ügyére nézve még misem döntetett el. Hayti (Sz. Domingo) szigetét majus 7én szörnyű földingás rázta meg, melly 3 napig pusztítva megújítá az 1770 évi borzasztó eseményt. Legtöbbet szenvedett Cap-Haytien város, melly egészen romba dőlt, 's 15 ezernyi lakosnak két harmada elveszett. Mindazáltal hihető, hogy ezen első rettegésből származott hir kissé nagyított. Hayti fővárosában Port-au-Princeben megjelenő „le Patriote“ ezen városról azt írja, hogy a' földingás esti 7 órakor kezdődött, két lökés igen észrevehető volt, mik közül az utolsó 's nagyobbik 3 percig tartott; a' megretent emberek utcára rohantak házaikból, mert nem volt ház, melly többé kevésbé nem sérült vagy össze nem

dőlt volna. Máj. 7 's Ska közti éjjel két nagy lövés Sán délelőtt ismét egy hozott vést a fővárosra, úgy hogy a papok félben hagyván a misét, futottak el az oltároktól, 's a némberek ajúltoztak. A' véstes 3 nap alatt tikasztó hőség uralkodott mind a' mellett, hogy a' hegyeken záporral fenyegető sötét fellegek függtenek. Több várost is pusztított ezen rendkívüli földingás's Conaives városban a' házomlás következtében egy gyógyszerésznél tűz ütén ki, felpörzsolé az összedőlt 's épen maradt házakat is. A' főtemplom, nemzeti palota, kincstár, rabház, halomná dőlt omladékok. A' rabok, kik a' romok alatt nem maradtak, megszabadulván, a' szabadba kiczípell máhák sarczoltatásával segíték a' természet csapását súlyosbitani. Puerto-Ricón is dulogott a' föld gyomrában nyugtalanokó izzótűz, két perczig tenger habjaként hullámozott a' föld, úgy hogy az emberek hajókon valának kénytelenek menekülni. — Mexicoi hírek apr. k. zepeig terjednek. Veracruci levél megerősíti a' hirt, miszerint Santa Ana Californiát néhány millió dollárért az angoloknak biztosítékul kötötte le. Uglátszik, Mexico jelen politikai állása koránsem a' legkedvezőbb, mert gyanítják, mikép Santa Ana az elnökséget császársággá törekszik változtatni, az egyházi javaikat pedig eltulajdonítani szándékozik, hahogy a' papság nem segíndi őt császári trónra. Texas megtámadtatásáról már semmi beszéd. Az indián-csapatok folyvást fegyverrel nyugtalanítják a' kormányt, hanem Chilpancingoban Bravo tábornok rajtok tetemes győzelmet nyert. Ujabb hírek szerint Santa Ana, hol csak lehet mindenütt szedi kölcsön a' pénzt: a' kath papságtól 15 millió dollárt kapott 's ezenfelül 80 ezer dublont a' puéblai gazdag káptalantól.

Spanyolország.

(Növekedő ingerültség az egész országban) A' ministerség még maj. 11 én sem állott össze Madridban, 's mondják, hogy Espartero nem is ministerség-alakítás végett szólítja Madridba Rodilt, hanem csupán azért, mivel nem meri őt a' hadsereg közt a' távol tartományban meghagyni. Espartero legujabban 18 ezer katonával szaporította a' madridi őrséget, 's az ellenzés épen nem rosálja e' rendszabályt, mert jól tudja, hogy a' hadsereg altisztjei mind republicai elveknek hódolnak 's hogy ennek következtében zendulési mozgalom esetén mindenek előtt a' katonaság maga fogna Espartero ellen pártot utni. A' tartományokból naprólnapra nyugtalanítóbb hírek érkeznek. Valenciában éji gyűléseket tartanak a' titkos társulatok, 's az orgyilkosságok félelmesen szaporodnak. Barcelonában kivándorlásra készülnek a' vagyonos lakosok. Catalonia telve carlosi párthivekkel. Felipe, híres rablóvezér, 's Benet, Ramonet, Plama, és Gomer valódi ostromaivá lettek a' népnek. Vich környékén valamennyi pusztai vagy mezei ház laktalaná lett. —

(Akadályok az új ministerség összeállítása körül. Elegg.) A' ministerségi fordulat még sem szült új neveket, úgy látszik, hogy több nap elteltik még, mielőtt az új kormány életbe léphetne. A' zendulési szeptemberi párt annyi apró részre van szakadozva, hogy igen bajos olly ministerséget összeállítani, mely többségre számíthatna a' cortesben. Olozaga rendet ohajt minden áron; Cortina és Ferrer mindeat foganatosítani kíván, mire a' szeptemberi zendület jogot adott; Lopez és Caballero gyors haladásnak emberei, 's csak hajszálynira álltak a' republicától; Uzal és Mendez Vigo nyílt republ.; Domenech és Mata határozottan ellenzik a' gyapot-szerződést; Sanchez Silva és Gamboa pedig egész erejükkel pártolják azt. Ennyi, sőt még több apró pártra van jelenleg fölosztva a' cortes többsége, 's mind e' pártok arra törekvölök egymást, hogy valóban legnagyobb mesterség lesz olly mi-

nisterséget alakítani, mely magát a' cortes előtt becsülettel fontarthassa. A' cortes föl lehetne oszlatni, de az adó csak egy hónapra van megajánlva, 's így az új cortes elibe azonnal kérelemmel kellene a' ministerségnek járulnia, 's igen valószínű, hogy az új cortes tulayomó többsége egészen republicai szellemű fogna lenni, mely esetben az összeállott ministerségnek rögtön le kellene lépnie, mi egyszersmind alkalmasint az egész jelenleg uralkodó rendszert tökéletesen fölforgatná. Espartero e' miatt olly zavarban van, hogy nyilvános helyeken sem bír fölüdulásán uralkodni. Ferrer többszöri fölszólításra sem akar ministerség-alakításhoz fogni, Lopez és Caballero pártjával pedig Espartero nem szeretne szövetségben lenni. Legujabban Rodil tábornót hívá vissza a' baszk tartományokból Espartero, 's reá akarja a' ministerség összeállítását bízni, és Portugáliába Aguilar követéhez is meghívást küldé, ohajtván, hogy ez is részese legyen az új ministerségben. Azt is beszélik: Espartero a' volt ministerség két tagját tárczajok meg tartására akarja birni; a' „Patriota“ azonban hivatalos hangon jelenti miszerint a' volt ministerség valamennyi tagjának lemondását visszavonhatlanul elfogadta a' kormányzó. Cortina talán mégis birna magának a' cortesben többséget szerzeni; de ettől Espartero határozottan idegenkedik, valamint általában a' republicai szellemtől is, mely idegenkedésben az angol udvar által élénkül gyámolittatik. —

Franciaország.

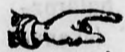
(Választási mozgalmak.) Paris, un. 17kén: „A' Jour. des Débats Guizot, a' Courrier français pedig Thiers mellett harezol; azonban hihetőleg egyik sem tesz igen nagy szolgálatot az illető pártvezérnek. A' Jour. des Débats mind bolondoknak és ostoba golyóknak bélyegzi az ellenzés tagjait, a' másik lap pedig gyalázatos önző hazaáru óknak nevezi mind azokat, kik Thiers előtt térde nem hajtanak. Ezen pártlapok soha nem bocsátkoznak egymással okszerű vitatkozásba, hanem mindig csak egymás gyöngé oldalait furkészik, 's kaczaga döfik oda törüket, hol a' pánczel némi kis hézagot mutat. A' nemzet azonban szerencsére elég hdeg, hogy ezen kakaskodásokat csak neveti, a' nélkül hogy a' választásoknál azok által magát vezéreltetni hagyja. Thiers Angliától szabadulni és a' rajnai tartományokat elfoglalni szeretné; a' tömeg ellenben határozottan békét ohajt, hogy az iparüzés emelkedése által legnagyobb anyagi jólétet biztosíthasson magának. Ellátandjaé a' kormány e' két szelsőség közt a' középutat, 's boldogulandé azon, azt a' legközelebbi jövendő mutatódjá meg. —

Poroszország.

(Zavargás. A' király utazása.) Jun. 7én Berlinnek ugynevezett voiglandinegyedét megháboríták némely rakoncátlanok kicsapongási. Berlinben ugyan is az utcáni pipázás tiltva van 's este a' munkások dologbul haza menvén, ésgő szivarokkal haladtak el az őrség előtt is; a' mint az őrálló katona kiragadá egynek szivarát, megrohanák őt a' munkások, de az őrség mind kijöven, becsipték az ellenszegülőket. A' zaj azonban több népet csödtívén öszsze, ez rögtön megrohaná az őrséget 's kiszabadítá a' befogottakat, mire csakhamar egy osztály katonaság termett a' lázongók előtt 's azokat mind befogdosá 's a' rendőri nyomozások közben még több befogatás is történt. — A' király jun. 23án indulandott el Berlinből, utját Sonnenberg, hol új javítóház készült el, aztán Pozen 's porosz tartományokon keresztül, a' dolgok állását mindenütt szemügyre véve, Pétervár felé veendő, hol jelenlétével az orosz czári pár ezüst menyeközjét diszesitendi.

É R T E S I T Ő.

Figyelmeztető kérelem a' Jelenkor és Társalkodó iránt.

A' félév közelgő végére főleg messzevidéki t. cz. Pártfogóinkat a' két Hazában bizodalmas tisztelettel emlékeztetjük, hogy kik szokás szerint a' szerkesztő hivatalnál kívánják második féltre letenni a' JELENKOR és TÁRSALKODÓI előfizetést, azt most nyáron minden tájrul jövendő számos alkalom által könnyen megküldhetik. Lapjaink félévi ára jövőre is csak az eddigi marad; t. i. postán v. Budapesten borítékosan a' házhoz küldve 4 pgő ft.; borítékalanul szinte házhoz küldve 3 fr. 36 kr. pg. Lapjainkat új üntetű 's könnyű olvasatu betűkkel nyomtatandjuk illő esinnal a' mostanihoz hasonló velinen. *Értesítők*, minteddig úgy ezentul is közlenni a' *csodáhirodéseket* 's e' mellett bármí hirdetvényt fordítási gondkodással együtt mérsékelt nyomtatási díj mellett elfogad 's nyomban közre juttat. Minden levelet, küldeményt, igazítást v. hirdetést ezentul is bizos alkalommal vagy *bermeken* kétünk hozzánk utasíttatni mindenkor. Az érdemes Postatisztségeknek, Előfizetés-gyűjtőknek és szorgalmas Levelezőinknek a' szokott ajándékpéldánnyal ezentul is folytatva örömet kedveskedünk szíves hálánk jeleül, ügyfeleink 's barátainknak, kik lapjainkat becses közleményekkel gyarapítani kegyeskedtek, gyámkegyüket továbbra is a' két hazai olvasó Egyetem eddig tapasztalt pártfogó részvételevel őszinte bizodalommal kikérve. Előfizetéssel a' már meglevő újságboríték, vagy olvashatólag 's hibátlanul leirt név és címzet beküldetését is kérjük, hol a' lakhelyen kívül az utolsó vagy szomszéd postahely is tisztán föl van jegyezve, minden tévedés elhárításul. Azon tisztelt Hazafiainknak, kik új ságaikat bizonyos időig egy helyre, azután másakra kívánják járítani, legezelszerűbb a' szerkesztő hivatalnál előfizetniök, mivel akkor kezeink közt levén félre nyomtatni szokott újságborítékaik, változó körülményeik szerint helyben intézhetjük az elküldést 's minden eredhető hibát rögtön orvosolhatunk. Kültartományi olvasóink a' bécsi udvari fő postahivatal után rendelhetik meg lapjainkat. Levelezőink 's buzgó munkarészvevőink szaporodtával lapjaink mind politikai mind értekező részét, t. i. Társalkodónkat beltartalmára 's egyéb kellekre nézve mindenkép érdekesbiteni 's a' tükély és fejlődésünk kívánatfokához közelebbíteni törekszünk.

Gőzhajójárás Bécs, Pest es Orsova közt júniusban:

Pestről Bécsbe indul regg 7 ór.) mindennap
Pestre Bécsből érkezik (este))
Pestről Orsovára indul minden vasárnap és csütörtökön regg. 4 ór., azaz: július 3, 7, 10, 14, 17, 21, 24, 28 's 31-ikén.
Pestre Orsováról érkezik minden hétfőn 's pénteken, délelőtt, az az: július 2, 4, 8, 11, 15, 18, 22, 25 's 29-én. — Ezenkívül még egy vonató gőz minden 14 nap megfordul Pest és Denkova közt, Bécs és Pest közt pedig **ÁRPÁD** teherhajó minden héten, minden vasárnap egy nap jövendvén le Bécsből. **Árpád** indul Pozsony 's Bécsbe minden szerdán regg. 6 órakor, egy személy vitelára I. hely P. zsonyig: 4 fr. 40 kr., földelen: 3 fr.; Bécsig I. h 6 fr. 30 kr., földelen 4 fr. p p.

Hirdetvény.

f. e. július hó 4én nyilvános árverés után a' legtöbbet zel ellátva a' fenkített napon sz. k. Eperjes városháza- 3) (66) Szabad kir. Eperjes város részéről közhírré ígérőnek f. e. november hó 1től számított 5 egymás- nál megjelenni ezennel hivatalosak, e' szerződési fel- tetelek előlegesen sz. k. Eperjes városa számvevőhi- tételek előlegesen sz. k. Eperjes városa számvevőhi- tési jog, a' fekete 's sz. cím alatti vendéglő és kávéház A' bérteni szándékozók a' szükséges bánatpénz- vatalnál naponkint megtekinthetők. 3)

Hasznobéri hirdetés.

3) Nemes Pest vármegyében, Pesttől 4 Vácztól 1 óra távolságra eső 's majorsági föld's orobéri telkekből, úgy szinte k. hasznóvételek aránylagos részéből álló nemes birtok 6—12 évre hasznó bérbe a' landó. A' feltételek iránt értekezhetni személyesen vagy bérmentes levél által alulírottal az új téren Schlechtaház 10 emeletében 203 sz. a. Pest maj. 24én 1842. Clementis Ferencz h. ú. 's pesti váltójegyző. 3) Csöd rajztanító-székre. 2) Szabad kir. Arad vsa részéről közhírré tétetik: hogy a' megüresedett rajztanítószékre, mely tanu 200 ft. p. p. esztendei fizetéssel, 9 ól tűzifa, továbbá szabad lakásul két szoba, konyha, pincze 's padlással rendszerezve vagyon, a' concursus elrendelve levén; a' folyamodni szándékozók folyó 1842 eszt. július 15keig folyamodásukat kellő oklevelekkel ellátva jó magok viselete 's alkalmazásuk felől kiváltkép az Architecturához szükséges rajzolás tudomány tekintetében magokat kimutatni tartoznak. Kelt Arado május 17kén 1842. 2)